

Un topor aparținând culturii Tei în colecțiile Muzeului Județean Argeș

Mecu Laurențiu¹
Udrescu Ovidiu²

Keywords: *Tei culture, Valea Stanii archaeological site, Bronze Age, stone ax, Argeș County Museum.*

Summary: *In the research of the settlement belonging to the Tei Valley from Stâniei-Țițești Valley undertaken in 2004 by Dr. Dragoș Măndescu and in 2009 by Ion Dumitrescu, both of the Argeș County Museum have highlighted a number of materials both in excavation and passim.*

Among the passim objects there is a feather ax, which we will deal with in the following.

Primele materiale, aparținând culturii Tei sunt publicate de J. Teutsch în 1900³. Cercetările inițiale sunt urmate de cercetările periegetice ale lui Dinu V. Rosetti și apoi de săpături arheologice în zona de întâlnire a râului Colentina cu Lacul Tei⁴, împreună cu Ion Nestor.

În urma cercetărilor din perioada 1930-1935 în Bucureștii-Noi apar primele scrieri dedicate acestei culturi, iar în 1933 este publicată prima monografie a culturii⁵.

Specialiști ca Eugen Comșa, Mircea Petrescu-Dîmbovița, Dumitru Berciu vor continua să întreprindă săpături arheologice în așezările de la Dealul Piscului, Vlad Țepeș, Grădiște⁶, Glina, Popești-Mihăilești, Tangâru⁷, Giulești-Sârbi și apar studii noi dedicate acestei teme.

Astfel în 1956, Dumitru Berciu încearcă să arate rolul culturilor Gumelnița și Coțofeni în geneza culturii Tei⁸. Dinu V. Rosetti și Sebastian Morintz în lucrarea „*Bucureștii de odinioară în lumina săpăturilor arheologice*”, București, 1959, p. 22-27, se apleacă asupra unor aspecte economico-sociale ce privesc cultura Tei.

Al. Vulpe se apleacă în 1964 asupra periodizării culturii Tei⁹, iar D. Berciu în 1966 încearcă o prezentare din punct de vedere evolutiv a culturii¹⁰.

---

¹ Subofițer U.M. 02493 Pitești, arheolog, doctor în istorie al Institutului de Arheologie „*Vasile Pârvan*” București.

² Președinte Fundația Județeană pentru Tineret, Vâlcea.

³ Teutsch 1900.

⁴ Rosetti 1936.

⁵ Nestor 1933.

⁶ Berciu 1956.

⁷ Berciu 1961.

⁸ Berciu 1956.

⁹ Vulpe 1964.

Noi materiale aparținând culturii sunt descoperite prin săpăturile de la Țițești-Argeș, Frățești-Giurgiu¹¹, Izvoarele-Giurgiu, Bungetul de Sus-Dâmbovița¹², Morteni-Dâmbovița.

Din punct de vedere evolutiv cultura Tei a fost împărțită în cinci faze, primele trei evoluând în Bronzul Mijlociu și ultimele două în Bronzul Final.

În cadrul cercetărilor din așezarea aparținând culturii Tei de la Valea Stânii-Țițești întreprinse în 2004 de dr. Dragoș Măndescu și în 2009 de Ion Dumitrescu¹³, ambii de la Muzeul Județean Argeș au fost puse în evidență o serie de materiale atât în săpătură, cât și *passim*.

Printre obiectele *passim* se numără și un topor pană, topor asupra căruia ne vom apleca în cele ce urmează.

De la bun început trebuie spus că am ales din punct de vedere al încadrării tipologice a piesei aflate în discuție, tipologia creată de Ilie, Mecu și Frânculeasa¹⁴. Astfel piesa analizată face parte din grupa topoarelor pană, subgrupa topoarelor pană cu ceafă patrulateră/rectangulară. După același exemplu precizăm că lungimea reprezintă distanța între ceafa și tăișul piesei, lățimea reprezintă distanța între fața ventrală și cea dorsală, măsurată în zona cefei, cea mediană și cea a frontului activ, grosimea reprezintă distanța între fețele laterale ale piese măsurată și ea în trei puncte, proximal, mezial și distal.

Piesa aflată în studiu este un topor pană cu ceafă rectangulară cu colțurile rotunjite, descoperit întâmplător la **Valea Stânii**. Gaura de înmănușare cu o ușoară deviere a axului, de forma unui trunchi de con, este practicată în treimea proximală și prezintă pe suprafața ei ușoare șanțuri rezultate în urma procesului de perforare. Perforarea a avut loc dinspre fața ventrală spre cea dorsală. Frontul activ este ușor convex și afectat de desprinderi de utilizare ca și ceafa piesei. Fața ventrală este ușor convexă, cea dorsală ușor concavă, cele laterale se îngustează din zona găurii de înmănușare pentru a forma frontul activ.

Dimensiuni: Lungime = 11,9 cm; lățime proximală = 3,5 cm; lățime mezială = 3,8 cm; lățime distală = 4 cm; grosime proximală = 3,2 cm; grosime mezială = 3,8 cm; grosime distală = 1,6 cm; diametrul găurii de înmănușare = 2,3 – 2,1 cm; distanța gaură-tăiș = 8,2 cm; greutate = 289 grame.

Materie primă = probabil granodiorit, materie primă ce poate fi găsită în Carpații Meridionali.

Nr. inv.: -.

Inedit.

LDM: MJA.

¹⁰ Berciu 1966.

¹¹ Leahu 1978.

¹² Chicideanu 1973.

¹³ Măndescu et alii 2014, p. 187.

¹⁴ Ilie et alii 2010, p. 30.

Piesa prezintă analogii cu cea descoperită în satul Ungureni, Dragomirești, Dâmbovița și încadrată epocii bronzului, cultura Glina¹⁵ sau cu cea descoperită la Vedea-Argeș și ea aparținând culturii Glina¹⁶.

Bibliografie

Berciu 1956 = D. Berciu, *Cercetări și descoperiri arheologice în regiunea București*, MCA, II, p. 493-562.

Berciu 1961 = D. Berciu, *Die Verbicioara- Kultur*, Dacia N.S. ,V, p. 123-161.

Berciu 1966 = D. Berciu, *Zorile istoriei în Carpați și la Dunăre*, București.

Chicideanu 1973 = I. Chicideanu, *Săpăturile de salvare de la Bungetu de Sus (Brătești, comuna Văcărești)*, Valachica, V, p. 27-41.

Ilie et alii 2010 = A. Ilie, L. Mecu, M. Frânculeasa, *Topoare preistorice din cadrul Complexului Național Muzeal "Curtea Domnească" Târgoviște*, Buridava, VIII, p. 29-47.

Leahu 1978 = V. Leahu, *Cu privire la raporturile culturii Tei cu unele culturi ale epocii bronzului din Balcani*, SCIVA, XXIX, 1, p. 43-71.

Măndescu et alii = D. Măndescu, I. Dumitrescu, M. Păduraru, *Repertoriul arheologic al județului Argeș*, Brăila.

Mecu 2013 = L. Mecu, Teza de doctorat, *Utilaj și tipologie litică în Epoca Bronzului în Oltenia și jumătatea vestică a Munteniei*.

Nestor 1933 = I. Nestor, *Der Stand der Vorgeschichte in Rumänien*, BerRGK, 22, p. 68-73.

Rosetti 1936 = D.V. Rosetti, *Civilizația de tip București*, Buletinul Societății Istorice Arheologice, I-V, p. 155-176.

Teutsch 1900 = J. Teutsch, *Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien*, XXX, p. 189.

Vulpe 1964 = A. Vulpe, *Les phases de la civilisation de Tei à la lumière des fouilles de Novaci*, Dacia, NS, VIII, p. 319-330.

¹⁵ Ilie et alii 2010, Pl. I, fig. 2.

¹⁶ Mecu 2013, Pl. XX, fig 4.

1.

2.

3.

Planșa 1

Fig. 1. Vedere dinspre fața ventrală

Fig. 2. Vedere dinspre fața dorsală

Fig. 3. Vedere laterală